

ARCHA

10
2002

ZPRAVODAJ O VÝCHOVĚ A VYUŽITÍ VOLNÉHO ČASU DĚTÍ A MLÁDEŽE

do roku 2003 – 15. valné shromáždění črdm – nelze „kázat vodu a pít víno“
– z korespondence črdm – go & regiontour 2003 – bambiriáda 2003
– archa v roce 2003 – na toulkách prahou – projekty podpořené
skautskou nadací jaroslava foglara – služba jako
životní výzva – 6. konference ministrů odpovědných za mládež – youropa, budoucnost evropy – dětství bez úrazů
– potřebují děti svá práva?
– jaxe máš, češtino?
– ledová praha – dobrovolník.cz – a máme jisto! s generali...
– střípky – do roku 2003 – 15. valné shromáždění črdm
– nelze „kázat vodu a pít víno“ – z korespondence črdm – go & regiontour 2003 – bambiriáda 2003
– archa v roce 2003 – na toulkách prahou – projekty podpořené

skautskou nadací jaroslava foglara – služba jako
životní výzva – 6. konference ministrů odpovědných za mládež – youropa, budoucnost evropy – dětství bez úrazů – potřebují děti svá práva? – jaxe máš, češtino? – ledová praha – dobrovolník.cz – a máme jisto! s generali...
– střípky – do roku 2003 – 15. valné shromáždění črdm – nelze „kázat vodu a pít víno“ – z korespondence črdm – go & regiontour 2003 – bambiriáda 2003 – archa

Do roku 2003

Novoroční úvodník? Co si tahle redakce Archy všechno nevymyslí! Úvodník do nového roku, to je přeci velká odpovědnost. Měl by být optimistický? Výmluvný? Burcuující? Ostře satirický? Co když si ho přečte ale nějaký poslanec nebo sekční šéf, který nám, spolkům, otevírá a přivírá kohoutek s penězi? Pak se dá taky vsadit na to, že úvodníky stejně nikdo nečte, a doprostřed napsat třeba nemravné slovo. Schválně, kdo si všimne.

Ale co když si všimne třeba... Dosti. Přání není nikdy dost. Přeju: Hodně přátel, kteří nám fandí a pomáhají. Hodně rozumných lidí, kteří naši práci ocení. Hodně dětí spokojených, rozjuchaných a na výpravy a spolkové podniky pilně chodících! Tolerantní partnery, chápající manželky a manžely, milenky a milence, kterým nevadí, že se o nás musí dělit tu s družinou, tu s oddílem...

Úspěšné granty projekty granty granty projekty granty granty projekty granty (to je to nejkouzelnější slůvko v Česku, jak napsal přednedávnm Patrik Ouředník). Dost víry v sebe sama, protože naši svěřenci jsou často zpovykáni a nevděční tvorové. Dost uvážlivosti, abychom nedělali všechno jen jako „oběť“ a neotrávili své okolí i sebe sama. Rádi to dělat musíme! A protože Češové sotva mohou být bez všudypřítomných institucí, přeju nám slušnou vládu, komunikativní a přející ministerstvo školství, veselého a pohledného pana prezidenta, který bude jaře shlížet na školní dítky v učebnách... Arše přeju hodně čtenářů a dopisovatelů a nám, čtenářům a dopisovatelům, zase čtivou a vpřed plující Archu.

Tomáš Novotný

15. valné shromáždění ČRDM 28. 11. 2002

ČRDM má dnes již 45 členských sdružení – na posledním valném shromáždění přivítala ve svých řadách Hnutí Brontosaurus a SVČ Pohoda při Slezské diakonii.

Hlavním bodem programu byla novelizace Stanov ČRDM. VS zrušilo kategorii mimořádného členství a zastoupení ve Valném shromáždění je od nynějška vztaženo k počtu individuálních členů do 26 let. V souvislosti s tím došlo také ke změně Směrnice pro registraci a platbu členských příspěvků v ČRDM a stanovení výše členských příspěvků pro rok 2003 na 3 Kč za individuálního člena do 26 roků. Za velké pozitivum lze považovat fakt, že změna stanov byla schválena jednomyslně.

VS schválilo změnu svého jednacího řádu, jež spočívá ve zkrácení lhůt pro předkládání materiálů na

jednání. VS dále schválilo Petra Baláše (FoS ČR) za člena představenstva ČRDM a dle možnosti, kterou mu daly upravené stanovy, schválilo rovněž kooptaci Jindřicha Červenky (Pionýr) za člena revizní komise ČRDM.

VS se zabývalo předloženou koncepcí časopisu ARCHA pro rok 2003. Za prioritní témata považujeme: Morální výchova není moralizování, K čemu jsou nám Střechy?, Spolupráce se školou, Vlastenectví – úkol nebo přežití?, Handicapování mezi námi, Vzdělávání vedoucích ve sdružení dětí a mládeže.

V závěru zazněly informace o úrazové pojistce pro rok 2003, propagaci Ceny ČRDM „Přístav“, prezentačních akcích ČRDM a možnostech získat publikaci „Bezpečnostní pravidla činností s dětmi a mládeží“.

-pt-

Nelze „kázat vodu a pít víno“

Dlouho a intenzivně jste se věnoval činnosti v nevládních aktivitách. Co vám to přineslo z hlediska odborného a co z hlediska vašeho lidského rozvoje?

Pouhé chození do školy či na univerzitní přednášky po čase působí příliš jednotvárně. Při práci v ekologických organizacích – hlavně v Českém svazu ochránců přírody – jsem měl možnost nejen využít získaných vědomostí, ale především se naučit spoustu dalších užitečných věcí. Chcete-li ochránit vzácnou krajinu před zničením dejme tomu stavbou ohromného vodního kanálu, musíte si něco zjistit nejen o tamních chráněných rostlinách, ale také o ekologických zákonech či vodní dopravě. Získal jsem tak především větší rozhled v oborech, které souvisejí s mým základním – botanikou. Důležité pro mne byly i praktické zkušenosti získané například při kosení louky nebo sázení stromků.

Ochrana přírody, podobně jako jiné veřejně prospěšné činnosti, se dobrovolně věnují obvykle lidé, kteří nejsou lhotejní ke svému okolí. Být mezi takovými lidmi je příjemné i užitečné. Myslím, že i díky této práci cítím větší odpovědnost za svět kolem sebe a také větší vinu za to, co se nepodaří zachránit, co se nepovede změnit k lepšímu.

Vzpomínáte si z té doby na nějakou událost, která vás zvláště zasáhla?

Osobně mne velmi zasáhlo budování vodních nádrží Nové Mlýny. Stal jsem se svědkem zničení krajiny, kterou jsem důvěrně znal. Namísto kouzelného a vzácného koutu přírody je dnes rozsáhlá prázdná vodní plocha. K vykácení původních lužních lesů, vybagrování mokřadů a zatopení domů navíc došlo naprosto zbytečně. Nádrže totiž vůbec neplní zavlažovací a rekreační funkce - tedy účel, kterým bylo jejich budování zdůvodňováno. Právě ten pocit bezmoci, který jsem tehdy zažil, mne přivedl k aktivní práci v ekologickém hnutí.

Nedávno jste ve Šponě vyjádřil své přesvědčení, že „lidí, kteří se věnují velmi vážně ochraně životního prostředí, je příliš

málo na to, abychom se spolu hádali“. Jak to z vašeho hlediska dnes vypadá na „ekologické frontě“?

Pokud jde o hádání, není to tak zlé. Mezi ekologickými aktivisty zásadně převažují lidé otevření. Jako všude – i v tomto prostředí existují různé spory. Většina aktivistů si ale uvědomuje to, co jsem připomínal v onom televizním pořadu. Podstatné tedy je, že na důležitých věcech se ekologické organizace dokáží sjednotit. Domlouvají se i na čem budou pracovat společně a na čem každá zvlášť. Liší se samozřejmě ve výběru témat i ve stylu práce. Hlavním problémem zůstává, že jejich veřejně prospěšné projekty stát podporuje nesrovnatelně méně, než třeba – jistě také užitečnou – činnost fotbalových klubů.

První polistopadový ministr životního prostředí Josef Vavroušek spojoval těsně péči o životní prostředí s životním stylem a hodnotami, o které se opírá. Je vám takové pojetí blízké?

Jistě. Hodnoty trvale udržitelného života v pojetí Josefa Vavrouška jsou mi velmi blízké i proto, že vychází z principu křesťanské odpovědnosti nejen za bližní, ale za celé stvoření. Těžko vysvětlovat proč – záleží vždy na osobním rozhodnutí každého člověka. Myslím ale, že těžko je možné „kázat vodu a pít víno“. Chci-li po ostatních, aby chránili životní prostředí, musím se přeci sám chovat tak, abych je poškozovat co nejméně.

Rozhovor s ministrem životního prostředí RNDr. Liborem Ambrozkem

Překvapilo vás něco z toho, s čím jste se dosud setkal v roli ministra české vlády?

Překvapilo mě, jak jsou mnozí státní úředníci nesamostatní. Než by po zvážení všech podkladů rozhodli podle svého nejlepší vědomí a svědomí, raději se jdou několikrát přeptat ministra, jestli by mu vyhovoval takový nebo třeba opačný závěr.

Potěšilo mě, i když to nebylo až takové překvapení, že se svými kolegy ve vládě mohu jednat otevřeně a že je to dokonce spolehlivější cesta k cíli než různé zákopové války a vzájemně naschvály.

Jak podle vás působí česká média při zpravování o tématu životního prostředí?

Myslím, že se výrazně zlepšila, ale pořád je to málo. V televizi by se mohlo objevovat více dokumentárních, naučných a hlavně diskusních pořadů o životním prostředí. Za nejkritičtější však považuji situaci v denících, které až na výjimky nemají redaktory, kteří se specializují na problematiku životního prostředí. Výrazně stoupl počet zpráv o životním prostředí, nikoliv už jejich kvalita.

Problémy a konfliktní kauzy v životním prostředí jsou často poměrně složité, a možná proto je málo novinářů, kteří by se jimi zabývali. A pokud už ano, nedostávají patřičný prostor. Kratičká zpráva nestačí na to, aby divák, čtenář či posluchač pochopil podstatu obvykle velmi komplikovaného problému.

Považujete za důležité, aby vaše děti vyrůstaly v nějakém dobrém oddílu?

Určitě bych si přál, aby naše Majdalena chodila do nějakého dobrého přírodovědného nebo turistického oddílu. K tomu ale potřebuje ještě trochu povyrůst, není jí ani rok. Proto ji zatím nosím na výlety do přírody sám. Jednou ale třeba bude chtít chodit po kopcích častěji, než budu moci, a možná dá i oddílu přednost před mým doprovodem. Vzhledem k tomu, co jsem uváděl v odpovědi na první otázku, je myslím jasné, proč jí v tom rozhodně nebudu bránit.

Ptal se Jiří Zajíc

Vážený pane profesore,

dovoluji, abych Vás pozdravil jménem České rady dětí a mládeže. Naše střešní uskupení sdružuje tak významné spolky jako je Junák – svaz skautů a skautek ČR, Asociace turistických oddílů mládeže, Pionýr, Folklorní sdružení apod., celkem více než 160 000 dětí a mladých lidí.

Naše spolky vykonávají nemalou, převážně dobrovolnou práci pro tuto republiku. Pravidelně se o ní snažíme informovat významné představitele veřejného a politického života. Mrzí nás, že se k Vám již více než rok snažíme „marně“ proniknout. Jsme přesvědčeni, že poslanec s tak širokým záběrem zájmů, člověk s detailním přehledem o politickém a společenském dění v naší republice, má zájem o práci v občanských sdružení dětí a mládeže.

Vážený pane předsedo, rádi bychom Vás seznámili s naším stanoviskem ke stále se vlekoucímu převodu majetku po bývalém SSM, financování organizací dětí a mládeže, práci dobrovolníka. Naopak – rádi bychom znali Váš názor na některé právní normy, které se naší činnosti bezprostředně dotýkají i na naši činnost vůbec. Rádi bychom od Vás také získali několik stručných odpovědí do rozhovoru pro naše časopisy.

Setkali jsme se s poslanci parlamentu, mimo jiné i za Vaši stranu. Věřím, že si ve svém náročném programu uděláte i Vy na přijetí zástupců České rady dětí a mládeže čas.

S pozdravem

24. 10. 2002

Mgr. Tomáš Novotný

člen představenstva České rady dětí a mládeže

Vážený pane magistře,

děkuji za Váš říjnový dopis, není to ode mne lajdáctví, že jsem nereagoval, ale já k Vašemu problému opravdu nemám co říci. obraťte se, prosím, na budoucího předsedu ODS.

S pozdravem

4. 12. 2002

Pojďte na veletrh cestovního ruchu GO & REGIONTOUR 2003!

Česká rada dětí a mládeže se již tradičně účastní veletrhu REGIONTOUR se svou prezentací členských sdružení, Bambiriády a dalších aktivit. Využíváme tak soustředění regionálních politiků a osobností na jednom místě. Prezentace aktivit jednotlivých sdružení je zajímavá i pro návštěvníky z řad novinářů, pracovníků turistických informačních center atd. Celá prezentace ČRDM bude umístěna v pavilonu B na galerii. Velikost naší plochy je více než 120 metrů čtverečních. Veletrh se uskuteční v Brně v termínu 9. až 12. ledna 2003.

Pokud se rozhodnete k návštěvě veletrhu, uvidíte zde řadu nápadů pro plánování vašich akcí – táborů, víkendových výprav. Jednotlivé regiony zde představují turistické zajímavosti, přírodní krásy a lidové zvyky. Jistě se zde setkáte s inspirací pro plánování vašich cest.

ČRDM navíc připravila zajímavý doprovodný program s názvem: **Všichni jsme na jedné lodi aneb Česká**

rada dětí a mládeže a regionální politika společně pro děti a mládež

V programu vás čeká:

- Cena ČRDM „Přístav“ jako ocenění komunálním politikům, kteří významně podporují děti a mládež.
 - Beseda s oceněnými starosty.
 - Představení dobrovolnické činnosti sdružení dětí a mládeže jako nedílné součásti výchovy k aktivnímu životu, v prevenci sociálně patologických jevů.
 - Česká rada dětí a mládeže (ČRDM) a její stěžejní celorepubliková akce: Bambiriáda.
- Seminář proběhne za účasti předsedkyně ČRDM Ing. Jany Vohralíkové a laureátů Ceny ČRDM „Přístav“ v roce 2002. v Kongresovém centru Brno, sál D. Diskuse proběhne ve čtvrtek 9. 1. od 13 do 15 hodin.

BAMBIRIÁDA 2003 – přípravy v plném proudu

Organizační štáb se již několik měsíců schází k přípravám dalšího ročníku Bambiriády. Ročník s číslem 2003 je již pátým pokračováním této jedinečné prezentační akce. V květnu 2003 proběhne Bambiriáda pravděpodobně v 19 městech, což je opět více. Prezentace sdružení dětí a mládeže a středisek volného času přiláká jistě více než 150 tisíc návštěvníků a uskuteční se v tradičním termínu 22. – 25. 5. (ve většině měst to bude pátek až sobota či neděle). Účast doporučujeme všem sdružením.

Archa v roce 2003

„Změna je život“, toto rčení je pravděpodobně stejně staré, jako pravdivé, a platí i pro Archu. Do nového roku Archa vkročí nejen pravou nohou, ale také v nové podobě. Hlavní změnou v obsahu časopisu bude rozčlenění do rubrik, které by mělo přinést větší přehlednost, doufáme také, že si konkrétní rubriky najdou své pravidelné čtenáře a třeba i pravidelné přispěvatele.

Archa by měla být do budoucna více orientovaná na veřejnost, a proto bude rozdělena na dvě části – vlastní časopis určený právě pro širší okruh čtenářů a vnitřní přílohu směřovanou spíše dovnitř, tedy ke sdružením dětí a mládeže. Tato příloha by měla obsahovat informace od ČRDM pro sdružení, různé vzájemné nabídky, prosby a podobně.

Víme, že nic nejde samo a máloco je napoprvé bez chybičky. Nepředpokládáme, že hned první číslo nového ročníku „projde“ bez výhrad a je nám jasné, že chvíli potrvá plně nastartovat nový „redakční systém“. Jsme však přesvědčeni, že krok, který se chystáme udělat, bude kupředu. Toto bude platit dvojnásob, pokud se najde dost dobrých duší, které nechtějí Archu jen číst, ale budou ji spolu s námi utvářet, aby byla dílem společným, které nám přinese také společnou radost.

Aby vaše představa o tom, co se chystá, byla úplnější, následuje orientační přehled připravovaných rubrik. Je možné, že se názvy rubrik změní, případně se objeví nové nebo některé ubudou, protože se neosvědčí. To se ale teprve ukáže a pro nás je to stejná hádanka jako pro vás, čtenáře.

- **Takhle je to u nás** – představení činnosti a akcí sdružení, někdy i více najednou, pokud si budou svým obsahem blízká.
- **Osobnost měsíce** – představení činovníka některého sdružení ČRDM.
- **Kraje nejsou na okraji** – věnováno problematice krajských rad a komunální politice.
- **Zaměřeno jinak** – představení instituce (nebo projektu) mimo sdružení dětí a mládeže, o níž je dobré vědět, čerpat z ní informace. Půjde o subjekty v rámci neziskového sektoru i mimo něj, např. UNICEF, Multikulturální centrum, komunitní centra, významné neziskové organizace, Ústav pro informace ve vzdělávání, pedagogická centra apod. V rámci této rubriky bychom se chtěli zmínit rovněž o školách, dětských parlamentech (pokud by o nich v budoucnu bylo více materiálu, mohly by tvořit samostatnou rubriku).
- **Rozhovor měsíce** – s významnou politickou, kulturní nebo jinak veřejně činnou osobností.
- **Knihovnička** – reflexe článků, časopisů, publikací ze sdružení dětí a mládeže i mimo ně; upozornění na publikace vydané ČRDM i další knížky využitelné při výchově.
- **Aktuálně/co nás pálí** – představení problému, který

v současnosti řešíme, řešení hledáme, či ho naopak nabízíme – studie, úvaha, poznatky z diskuse, vyjádření odborníka – např. k nové vyhlášce nebo návrhu zákona se vztahem k naší činnosti, k metodickým pokynům MŠMT, vyúčtování...

- **NICEM** – informace z Národního informačního centra mládeže – co nového na www.adam.cz, důležité kontakty, výsledky diskusí a anket, slovo redakčního centra, upozornění na kalendář akcí. Možná bude mít i trochu vzdělávací charakter a objasní například, co je tisková zpráva, článek, sloupek, referát, úvaha, glosa... a jak je napsat.
- **My, veřejnost, média** – tato rubrika by se měla zabývat třemi základními tématy 1) prezentační akce (Příprava, průběh, reflexe) – Bambiriáda, Celostátní vzájemná výměna zkušeností, Účast na veletrhu Regiontour atd. 2) zkušenosti sdružení dětí a mládeže z práce s médii a veřejností – návod, jak s nimi úspěšně spolupracovat 3) Média a sdružení – úvahy, studie, spolupráce s odborníky, kteří se této problematice věnují; co nám média nabízejí, co se dá využít...
- **Líheň** – spíše oddechová strana zaměřená na vlastní publicistickou a literární tvorbu malých a mladých ze sdružení.
- **Drobníčky** – krátké zprávičky ze sdružení – redakční glosa – nikdy více (nějaký negativní postřeh od redakční rady, sdružení dětí a mládeže...) – na slovíčko (otázka + odpověď k nějakému aktuálnímu problému, akci) – odpovědi na vaše dotazy – k jádru (stručné vysvětlení nějakého problému, omylu, termínu + kontakt pro další informace).
- **Zahraničí** – informace o zahraničních akcích, partnerech, reprezentaci české mládeže na mezinárodních setkáních a konferencích...
- **Generali Pojišťovna a.s.** – stejně jako dosud bude v každém čísle Archy věnován prostor prezentaci našeho partnera Generali Pojišťovny a.s., případně se zde objeví doplňující informace a pokyny Kanceláře ČRDM k pojištění.

Pokud vás nástin budoucího směřování zpravodaje Archa zaujal, doufáme a věříme, že vás mnohdy trpká realita v tomto případě nezklame. Těšíme se, že na Arše nepoplujeme zdaleka sami. Každý, kdo se bude chtít přidat, bude na palubě vítán.

Jakub Kořínek, Hanka Konopiská

Vlastně bych měla předeslat, že témata následujících dvou článků nejsou dílem náhody. Vybrala jsem si dvě instituce, o jejichž počinech se v uplynulých měsících hodně psalo a hovořilo. Prvním je provoz kavárny „Vesmírna“ občanského sdružení „Máme otevřeno?“. Druhým je projekt UNICEF s názvem „Adoptuj panenku“, z jehož výtežku jsou očkované děti v rozvojových zemích. Toto sdružení usiluje o přijetí lidí s mentálním postižením do každodenního života a vám se určitě vybaví jiná jeho známá akce – prodej benefičních cihel, z něhož se financuje stavba konkrétního domu pro handicapované.

Na toulkách Prahou

Kavárna, kde vám prodají cihlu

Otevřeno mají náramně. Od pondělí do pátku od 8.20 do 22 hodin, v sobotu od 14 do 22 hodin. Po cestě šedivou ulicí Ve Smečkách (čím dál od Václavského náměstí, tím mi připadala ulice šedivější) jsem s potěšením na domě objevila číslo popisné 5. To je adresa kavárny Vesmírna. Cihly ve výloze mne ujistily, že jsem na správném místě.

Vešla jsem, vybrala si jedno z proutěných křesílek poblíž piána a dětského koutku, abych měla dobrý výhled přes co největší část kavárny. Ale všechno najednou z míst pro hosty vidět nebylo. To byste museli stát za pultem určeným pro obsluhu. Jenže tam nemůže být každý. Tahle kavárna je totiž tréninková. Co to znamená? Pracovní a sociální dovednosti tu získává asi deset lidí, kteří kvůli svému znevýhodnění zatím neuspěli na trhu práce. Pokud vám tahle věta přijde příliš obecná, pak tedy jeden konkrétní příklad za všechny.

Jeden ze zdejších barmanů o sobě říká: „Jmenuju se Patrik, roků je mně 27. Dětsví jsem prožil na kole a též u vody, a pak si nic už z dětsví nepamatuju, protože jsem měl úraz hlavy, femur mozku jsem měl. Takže teď žiju život po úrazu. Teď mám vše zakázané – kolo, auta, ale chtěl jsem být automechanik, už od dětsví. Na Kafemletí jsem se zeptal, jestli bych mohl též tady (v kavárně Vesmírna) pracovat, a ta slečna mi dala tu brožuru. Brožuru o kavárně. Takže teď jsem barman i číšník, ne vyučený. A jsem rád, že nemusím trávit čas doma. Tak, to je vše, co bych dodal.“

Prohlížím nápojový lístek a chvíli váhám, zda zvolit džus, koktejl, kávu nebo čaj. Káva vyhrává. Jsem přeci v kavárně. Objednávám si a po chvíli znejistím. Na stolek dostávám džbán s vodou a plátkem citronu. Neřekla jsem něco špatně? Nebo to obsluha popletla? Vědoma si věty v závěru nápojového lístku: „Případné nedochvilnosti a jiné droboty, prosím, omluvte, děkujeme,“ jsem se nesměle připomněla, že jsem chtěla kávu. Kluk, který mi vodu přinesl, mne s úsměvem, v kterém se skrýval pořádný kus hrdosti, ujistil, že kávu dostanu a tohle že je pozornost jejich podniku.

A jak jsem tam tak seděla nad kávou v modrobílém hrnečku, rozhlížela jsem se kolem. Před dětským koutkem parkoval kočárek a zatímco rodiče popijeli čaj, malý neposedá dostal křídý a kreslil si na tabuli. I u ostatních stolků byli hosté, většinou mladí lidé. Pokud by tu byl někdo sám, má možnost surfovat na internetu a nebo sáhnout do poličky s knihami a časopisy.

Kdybych kavárnu Vesmírna měla charakterizovat jedním jediným slovem, pak bych určitě zvolila slůvko „pohoda“. Ano, ze všeho a ze všech tu na mne vyzařoval klid a pohoda.

Že tuhle kavárnu ještě neznáte?

Otevřena je teprve od jara, přesněji od 23. 3. 2002. Doporučuji udělat si v uspěchaném programu chvíli času, vzít za kliku a vejít. Na prahu nechte starosti všedního dne a přijďte se potěšit pohledem na úsilí, které tu všichni společně věnují tomu, aby se tu hostům líbilo. Dokonce bych se přimluvila, aby tréninková kavárna občas proškolila i personál z „obyčejných“ kavárenských a restauračních podniků. I když se domnívám, že chuť pracovat a šířit kolem sebe pohodu se někteří lidé prostě nechtějí a tudíž ani nemohou naučit.

Radka Páleníková

Kontakt na kavárnu Vesmírna:

www.mameotevreno.cz
Ječná 28, 120 00 Praha 2
dvur@mameotevreno.cz

Nemáme se za co stydět

Když byl v roce 1988 v Itálii poprvé uveden projekt **Adoptuj panenku, zachrániš dítě**, byl jeho výsledek hodnocen jako velice úspěšný. Italští školáci tehdy vyrobili na 2000 panenek a jejich „prodejem-adopcí“ získali pro podporu očkovacích programů UNICEF 27 milionů italských lir. Hlavní myšlenka projektu spočívá v tom, že každá panenka představuje skutečné dítě, které bude v rámci očkovací kampaně UNICEF v rozvojových zemích proočkováno proti šesti hlavním dětským chorobám. Proto jsou panenky oblečeny v národních kostýmech jednotlivých zemí. O tom, že i čeští školáci si dovedou s výrobou panenek výtečně poradit, se zástupci médií přesvědčili 5. listopadu 2002 v hlavním sídle Českého výboru pro UNICEF na pražském Smíchově.

Právě na tuto adresu připutovalo z více než 150 základních a středních škol a dalších institucí

(a samozřejmě také od jednotlivců) na 2000 panenek. Mezi zástupci hlavních rozhlasových a televizních stanic samozřejmě nechyběla ani redaktorka Dětské tiskové agentury (DTA).

První část projektu – tedy výroba panenek – dopadla na výbornou (počet italských školáků je podstatně vyšší, než těch českých).

Teď nastala chvíle, kdy se můžete zapojit třeba i vy, kteří jste o projektu dosud neslyšeli. Vyberete-li si některou z panenek, pak můžete pomoci ochránit dítě ze vzdáleného koutu světa od nemocí, které v tom našem světě často známe jen z vyprávění.

Jednou z prvních adoptivních maminek letošní podzimní kampaně Adoptuj panenku a zachrániš dítě, se stala předsedkyně Českého výboru pro UNICEF, paní Jiřina Jirásková. Po pečlivém zvažování si vybrala panenku, která měla ve svém „rodném listě“ jméno Otavala. Rodný list je součástí každé panenky a je v něm uvedeno jméno tvůrce a jeho adresa, aby se ten, kdo panenku adoptuje dozvěděl, kým byla vyrobena a mohl mu o adopci poslat zprávu. Paní Jirásková však nemusela tuto informaci posílat, protože „tatínek“ Ekvádorky Otavaly, žák 3. B Mach byl shodou okolností na setkání přítomen. Ne, nebyl to „Mach od Šebestové“, ale Tadeáš Mach ze základní školy „malá“ Trávníčkova 1746 z Prahy 13. Na zahájení prodeje-adopce se přišel podívat společně se svými spolužáky. Vyráběla nejen celá třída, ale pomáhaly také maminky a babičky.

Jak se ukázalo, odpovídat na některé otázky přítomných novinářů bylo, zvláště pro mladší autory panenek, poměrně obtížné. Věděli, jak se jejich panenky jmenují, dokázali vyprávět jak dlouho a s čím pomocí je vyráběli, ale jakmile se řeč stočila na zemi, kterou pro svou panenku vybrali, bylo to horší. Kde leží takový Ekvádor či Bolívie už děti nevěděly. A tak mám pro všechny případné adoptivní rodiče radu: až takovou exotickou panenku adoptujete, nezapomeňte si otevřít zeměpisný atlas a podívat

se, jak ona země vypadá a případně o ní zkuste zjistit i nějaké další informace.

Minimální cena jedné panenky je stanovena na

600,- Kč, tj. právě na tolik, kolik stojí očkování jednoho dítěte proti šesti hlavním dětským nemocem – spalničkám, záškrtu, černému kašli, tetanu, tuberkulóze a dětské obrně. Panenky se prodávají například v prodejně UNICEF na náměstí Kinských 6, v Praze 5. Pokud chcete pomoci také, pak na stránkách www.unicef.cz najdete číslo účtu a další podrobné údaje k projektu „panenka“.

Fakta:

- **Dětský fond OSN – UNICEF** je největší světovou organizací, která se zabývá ochranou a zlepšováním životních podmínek dětí a podporou jejich všestranného rozvoje. Český výbor pro UNICEF byl ustaven v roce 1991 jako národní, nevládní, dobrovolná organizace, reprezentující a svojí činností podporující zájmy Dětského fondu OSN – UNICEF v České republice (www.unicef.cz).
- Každým rokem se díky očkování podaří zachránit život až třem milionům dětí. Přesto dosud téměř stejný počet dětí umírá na nemoci, kterým lze očkováním předcházet. V zemích, kde neexistuje běžný zdravotnický systém nebo které jsou postiženy válečnou nebo přírodní katastrofou, pomáhá UNICEF ve spolupráci s jejich vládami uskutečňovat speciální akce pomoci dětem, jako jsou např. Národní očkovací dny proti dětské obrně, které v minulém roce pomohly 550 milionům dětí ve věku do pěti let. UNICEF sehrává klíčovou roli v projektu GAVI (Global Alliance for Vaccines and Immunization), jehož cílem je očkovat každé dítě proti šesti hlavním dětským chorobám – spalničkám, záškrtu, černému kašli, tetanu, tuberkulóze a dětské obrně.

Radka Páleníková

ADAM je tu pro vás!

Dělejte ho s námi!

Internetový server Adam pravidelně informuje své čtenáře o činnosti sdružení dětí a mládeže, o zajímavých akcích i o tématech, která nás všechny pálí. Tady je přehled témat, kterým bychom se rádi na Adamovi věnovali v dalších měsících. Ideální termín k zaslání příspěvků pro to které téma je vždy do poloviny předchozího měsíce. (samozřejmě, přijde-li něco i o pár dní později, určitě neskončí v elektronickém koši).

- Leden – klubovny – radost i bolest sdružení (ekonomika, vlastnictví)
- Únor – Netradiční akce sdružení, aktivity pro náctileté
- Březen – Měsíc internetu (a taky trochu knihy)
- Duben – Jak se pozná... (pionýr, skaut, tomik či člen dalšího sdružení)
- Květen – Bambiriáda – spolupráce sdružení, propagace sdružení (tedy samozřejmě nejen v době Bambiriády)
- Červen – léto, hygiena, předpisy, tábory
- Červenec – Ta dnešní mládež nestojí za nic? (aktivity sdružení ve prospěch ostatních - dárcovství krve, humanitární akce, sbírky...)
- Srpen – Start nového školního (a nejen školního) roku. Co děláte pro získávání nových členů.
- Září – Dotace MŠMT

Projekty podpořené Skautskou nadací Jaroslava Foglara

V předešlých číslech Archy jste se již mohli setkat s projekty, které podpořila Skautská nadace Jaroslava Foglara – Hřiště z PET víček v Havlíčkově Brodě a olomouckou akcí „Skauti dětem – Divoký západ“. Realizace dalších projektů se odehraje v době předvánoční a vánoční.

Dobré skutky o vánocích

„Vánoční“ projekty spadají do dvou grantových programů, které nadace vyhlásila v tomto roce. První z nich se jmenuje „Dobré skutky“ – jeho cílem je podpořit konání dobrých skutků v programu skautských oddílů, vychovávat děti a mládež k sociálnímu citění a dobrovolné práci.

Betlémské světlo patří každoročně do činnosti mnoha oddílů, skauti z Prachatic se jej letos rozhodli ještě o trochu rozšířit: „V loňském roce jsme v předvánočním čase s dětmi navštívili dva prachatické domovy důchodců a předali přání a Betlémské světlo. Vzhledem k tomu, že lidé byli potěšeni, chtěli bychom v této akci pokračovat a rozšířit ji i na lidi opuštěné. Nejprve ve spolupráci s domovem důchodců, Českým červeným křížem a obecním úřadem zjistíme adresy opuštěných lidí. Potom děti na schůzkách vyrobí z přírodního materiálu a z papíru přání a drobné dárky. Dále vyrobí ze sklenic, barevného papíru a svíček lampičky, ve kterých budeme roznášet Betlémské světlo. Při roznášení se rozdělíme do několika skupin. Jedna bude rozdávat dárky se světlem před místním kostelem, ostatní budou dle vypracovaného seznamu obcházet opuštěné lidi a domovy důchodců. Předpokládáme, že nám příprava přání, lampiček a drobných dárců zabere dvě odpoledne.

Roznos dárců skupinkami dětí zabere jeden den.“

Prachatičtí, stejně jako skauti a skautky z Vimperku, chystají i jinou akci. Vyrobí adventní věnce, přání, cukroví a drobné dárky a hlavně nacvičí besídku – koledy a říkadla, tancování, pohádku. Před vánocemi navštíví několik domovů důchodců s tímto vystoupením a přinesou dědečkům a babičkám adventní věnce a dárky.

Vánoční prasátko aneb

jak si přivydělat do oddílové pokladny

Druhým grantovým programem je „Prasátko“. Jak už název napovídá, cílem tohoto grantového programu je podpořit oddíly a střediska ve snaze získat nějaké finanční prostředky svépomocí, vlastním úsilím. Z dlouhodobého pohledu jde o hledání a ověřování nových způsobů (samo)financování oddílů a středisek, které přispěje k jejich finanční stabilitě a nezávislosti – také proto může projekt získat grantovou podporu pouze jednou.

Například skautky a skauti z Třebechovického stře-

diska vyrobili adventní věnce a sami je pak prodali na Kateřinském jarmarku. Letos se do akce chystají podruhé, už se zkušenostmi z loňského roku.

Skautky a skauti z Vimperku plánují celou akci trochu jinak. V minulém roce pro veřejnost poprvé připravili „Skautský advent“ – vystoupení dětí v městském kinosále. Letos jej chtějí zopakovat, a navíc prodávat v předsáli vánoční ozdoby a adventní věnce, které sami vyrobí.

Příkladem do třetice je Prachatické středisko „Zlatá stezka“. Také oni se pustili do vyrábění adventních věnců, které patří k tradiční předvánoční činnosti v jejich oddílech. Vytvořené věnce potom prodají v obchůdku, který patří jejich příznivkyni. Získané peníze využijí jednak na provoz kluboven, jednak na knížky do střediskové knihovny.

Na myšlence, která je společná pro předchozí projekty – spojení skautské rukodělné zručnosti s úsilím o získání finančních prostředků na skautskou činnost svépomocí – je založen i projekt „**Skautské vánoční ozdoby**“, který se letos uskuteční v malé, zkušební verzi.

Pavel Černý – Op, Skautská nadace Jaroslava Foglara

Skautská nadace Jaroslava Foglara

byla zaregistrována v květnu 2002.

Dosud vyhlásila čtyři **grantové programy**:

„**dobré skutky**“ – cílem je podpořit konání dobrých skutků v programu skautských oddílů,

„**prasátko**“ – cílem je podpořit hledání a ověřování způsobů, jak získat vlastním úsilím finanční prostředky „**fons**“ – podpora rozvoje a propagace skautských myšlenek a ideálů v současné společnosti

V jejich rámci letos přispěla na realizaci konkrétních projektů celkovou částkou 174 000 Kč.

Posledním, aktuálním programem jsou „**dobré skutky** – **pomoc po povodních** – cílem programu je podpořit skautské kolektivy při jejich pomoci lidem postiženým povodněmi.“

Činnost skautské nadace byla podpořena v r. 2002 z prostředků European Scout Centenary Fund.

Více o nadaci, její historii i aktuálních grantových programech naleznete na www.skautskanadace.cz.

Kontakt: nadace@skaut.cz

Služba jako životní výzva

Motto:

„Nezáleží na tom, jak malý se zdá být počátek. Co se jednou udělá, je uděláno provždy.“

Henry David Thoreau

Každoročně, kolem svátku svatého Mikuláše se do Prahy sjíždějí stovky mladých skautů – roverů a rangers, aby společně prožili pestrý víkend. Páteční večer tradičně patří kulturnímu večeru „Polibek múzy“, kde se vyhláší výsledky soutěže v tvořivosti v oblasti literatury, hudby, filmu a výtvarného umění. V sobotu se naplní posluchárny ČVUT a skauti sem vyrazí za poznáním a debatami na určené téma – na Mikulášský seminář. Večer si pak společně zatancují na tradičním countrybále. Bývá to pro ně jedinečná příležitost, jak se setkat s přáteli, které poznali na skautských kurzech a akcích a které mají možnost vidat jen zřídka.

Z Polibek múzy si skauti odnášejí kulturní zážitek, z countrybálu zase radost z protančeného večera ve společnosti báječných lidí, já bych se však ráda podělila o zážitky rázu řekněme intelektuálnějšího, o zážitky z Mikulášského semináře. V loňských letech jsme se setkávali nad tématy „Občanská společnost“, „Vira“ či „Člověk a krajina“. Letos se středem pozornosti stala služba, služba druhým, služba jako životní výzva. Formulka „Sloužím“ je heslo, kterým se ve skautingu řídí právě věková kategorie roverů a rangers – tedy mladých lidí ve věku 15 – 26 let. Letošní seminář jim měl tedy ukázat, jakým způsobem se toto heslo dá naplňovat, jaké možnosti existují, jak pomáhat druhým v oblasti, která je mi nejbližší.

Služba jako praktická činnost má svůj duchovní základ a ten se pokusil skautům v přeplněné velké posluchárně strojní fakulty ČVUT vymezit poslanec a evangelický duchovní Svatopluk Karásek. Stovky zvědavých uší naslouchaly nejen jeho povídání, ale i písním, kterými za dopro-

vodu kytary svou přednášku prokládal. Vysvětloval zakotvení služby v duchovní dimenzi na podobnostech z Bible a přiměl mnohé k zamyšlení nad tím, co vlastně člověka již od pradávna vede k pomoci a službě druhým.

Toto povídání spíše rozjímavého charakteru bylo vystřídáno dynamickou prezentací společnosti Člověk v tísni, vedenou

Šimonem Pánkem. Ten představil především projekt pomoci při letošních povodních.

Že ani skauti nezůstávají v humanitárních projektech pozadu, ukázal Roman Šantora, když

představil přítomným skautské projekty jako Kapka (projekt na pomoc Nadaci pro transplantaci kostní dřevě), sbírání plastových víček na dětská hřiště, Betlémské světlo, Adopce na dálku, dobrovolnická služba při povodních či Den otevřených kluboven, při kterém probíhá sbírka Pomozte dětem.

Dopoledne tedy patřilo „velkým“ přednáškám v hlavním přednáškovém sále. V odpoledních hodinách už se ale roveři a rangers rozdělili do menších skupinek a debatovali nad službou v sedmi sekcích. Vybrat si mohli z následujících oblastí: služba v sociální oblasti, služba ve vzdělávání a výchově, služba v ekologické oblasti, služba na mezinárodní úrovni, služba v kulturní oblasti, služba v humanitární oblasti a služba zaměřená do skautingu.

Je už samozřejmostí, že se na Mikulášském semináři objevují známé a uznávané osobnosti. Letos to vedle Svatopluka Karáska a Šimona Pánka byla i řada lidí, kteří působili ve zmíněných sekcích – za všechny zmíním socioložku Jiřinu Šiklovou, která povídala o službě v sociální oblasti. Šimon Pánek pokračoval ve svém povídání o aktivitách Člověka v tísni v rámci sekce zaměřené na humanitární pomoc.

Zajímavých témat bylo více než dost – Práce s romskými dětmi, Práce s dětmi v uprchlickém táboře, Kampaně pro životní prostředí, Stráž přírody v CHKO, Evropská dobrovolná služba programu Mládež, možnost dobrovolnické služby na OH v Athénách 2004, práce na amerických skautských táborech a evropských základnách, kulturní projekt Oživení Broumovska, již zmíněná Kapka, Vánoční stánek pro nadační fond Klíček a řada dalších. Nedá se zde interpretovat vše, co bylo v sekcích řečeno; každopádně musím podotknout, že taková řada možností, jak pomáhat a jak sloužit, představená na osobních příkladech, existujících projektech a skrze tak nadšené lidi, je tou nejlepší motivací, jakou člověk může pro službu druhým získat.

Mikulášský seminář otevřel spoustě mladých lidí dveře k netušeným možnostem a věřím, že pro většinu z nich je služba nyní životní výzvou, kterou vyslyší.

Petra Poslušná – Beruška, Znojmo

6. konference ministrů odpovědných za mládež

Thessaloniki, Řecko, 7. – 9. 11. 2002

„Mládež buduje Evropu“, znělo poněkud „úderné“ heslo konference, na níž se počátkem listopadu setkali v řecké Soluni ministři, ministerští úředníci a zástupci národních rad a mezinárodních organizací mládeže z členských zemí Rady Evropy.

Českou republiku zastupovala delegace ve složení: ředitel odboru pro mládež Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy mgr. J. Fryč, odborná pracovnice odboru mgr. K. Stuchlíková, místopředseda České rady dětí a mládeže Pavel Trantina a prezident Kruhu sdružení dětí a mládeže Milan Kroupa.

Konference zdůraznila potřebu věnovat v rámci Rady Evropy větší pozornost otázkám mládeže. Ostatně právě za tímto účelem schválili účastníci Rezoluci o prioritách sektoru mládeže Rady Evropy pro léta 2003-2005, na jejímž vytváření se významnou měrou podíleli zástupci organizací dětí a mládeže.

Situace v přístupech jednotlivých evropských států vůči mládeži je totiž velmi různorodá. Prokázaly to i otevřené diskuse, v nichž se někteří zástupci ministerstev například pokoušeli zpochybnit reprezentativitu sdružení dětí a mládeže poukazem na nízký počet mládeže organizované ve sdruženích a od toho pak odvíjeli nutnost oslovovat tzv. „neorganizovanou mládež“. Nikdo však už neřekl, co taková „neorganizovaná mládež“ dělá a jak ji nejlépe oslovit. Těžko někoho zřejmě organizovat, když sám nechce.

Viceméně zdvořilostní závěrečné prohlášení, jak už to tak bývá, pečlivě naformulované předem, však přináší i několik důležitých podnětů. Především je to důraz na vytváření a uskutečňování národních politik/koncepcí vůči mládeži: „podpořit rozvoj národních politik mládeže na společných všeobecných principech a co nejvíce začlenit mladé lidi a jejich organizace do vytváření a implementování těchto politik“. Dále je deklarována potřeba Rady Evropy spolupracovat více s orgány Evropské Unie, posílit finančně Evropský fond mládeže, a zajistit, že oblast mládeže bude více brána v úvahu v rámci aktivit Rady Evropy a tím dát

reformě sektoru mládeže, jak byla přijata v roce 1998 v Bukurešti, konkrétní podobu.

Na závěr se podívejme na část Rezoluce o prioritách sektoru mládeže Rady Evropy pro léta 2003-2005. Obsahuje témata a úkoly, jež jsou navýsost aktuální i v České republice.

Dokument:

... prioritní oblasti sektoru mládeže na příští tři roky

1. Podpora mezikulturního dialogu a míru, se zvláštním důrazem na:

- podporu zprostředkování, vytváření míru a řešení konfliktů,
- mezikulturní dialog a dialog mezi civilizacemi,
- vzdělávání a vytváření kapacit evropských organizací mládeže, založené na metodologii mezikulturního učení se.

2. Výchova k lidským právům a podpora lidské důstojnosti a sociální soudržnosti, se zvláštním důrazem na:

- boj proti rasismu, netoleranci a všem formám diskriminace,
- rozvoj sociální soudržnosti,
- boj proti sociálnímu vylučování mladých lidí,
- boj proti násilí v každodenním životě.

3. Participace a demokratické občanství, se zvláštním důrazem na:

- výchovu a vzdělávání nových demokratických vůdců/vedoucích a multiplikátorů*
- podporu a rozvoj nevládních demokratických organizací a sítí mládeže,
- účast a umožnění přístupu mladých lidí, obzvláště znevýhodněných a minoritních skupin, v rámci demokratických institucí a procesů,
- snížení překážek pro účast mládeže na místní, regionální, národní a evropské úrovni,
- ustavení a náležité fungování nevládních demokratických reprezentativních orgánů mládeže na místní, regionální a národní úrovni.

Celkový program sektoru mládeže by měl být uskutečňován při současném uvědomování si následujících dvou strategických priorit, jež vytvářejí společný základ činnosti Rady Evropy na poli mládeže:

1. Podpora vytváření a rozvoje národních politik vůči mládeži, se zvláštním důrazem na:

- srovnávací rozbor národních politik vůči mládeži, včetně rozvoje prostředků a měřítek hodnocení na národní úrovni,
- podporu rozvoje národních politik vůči mládeži, zejména v nových členských státech Rady Evropy,
- vytváření národních strategií vůči mládeži a odpovídajícího zákonodárství,
- vztahy mezi politikou vůči mládeži a politikou vůči dětem,
- přístupy vůči zranitelným mladým lidem,
- uznání mimoškolní výchovy a vzdělávání/učení se a jeho doplňujícího vztahu vůči formálnímu vzdělávání,
- informace a poradenství pro mladé lidi,
- příspěvek mladých lidí ke společenské a kulturní inovaci,
- vzdělávání o životním prostředí (environmentální vzdělávání),
- podporu partnerství mezi vládami a organizacemi mládeže při definování, uskutečňování a hodnocení národních politik vůči mládeži.

2. Dimenze mládeže a její významnější bráni v potaz v jiných oblastech aktivity Rady Evropy, což především znamená:

- účast zástupců statutárních orgánů sektoru mládeže v mnohých výborech a pracovních strukturách Rady Evropy,
- konzultování Poradní rady RE (Advisory Council) ze strany Výboru ministrů či jemu podřízených mezivládních výborů, pokud se týče právních textů, jež mají zvláštní dopad na mladé lidi,
- svolávání pravidelných setkání Koordinační skupiny generálního tajemníka RE,
- aktivní účast sektoru mládeže v ucelených a mnohooborových programech Rady Evropy.

Pavel Trantina

** – multiplikátor je vzletné slovo označující ty, kteří zkušenosti, znalosti a dovednosti šíří dále ve svém okolí a získávají pro věc další osoby.*

YOUROPA – budoucnost Evropy

Naši tři zástupci (Petra Macháková – FoS ČR, Petr Krampl – Junák a Jiří Kučera – ČRDM) se o víkend 5. – 8. 12. 2002 zúčastnili konference „Yourope – the future of Europe“, konané v Kodani.

Více než 270 účastníků konference se sešli, aby společně sdíleli myšlenky a představy ve třech pracovních skupinách s tématy zaměřenými na budoucnost Evropy. Projednávaly se aktuální problémy Evropské unie, jakými jsou rozšiřování, struktura a práce Evropského konventu a role EU v globálním měřítku.

Konference byla organizována dánským Ministerstvem pro vzdělávání, Radou mládeže Dánska a Evropským fórem mládeže. Množství informací můžete nalézt na internetových stránkách www.youropa.dk/conference.

Jiří Kučera

Dětství bez úrazů

Žijeme v době špičkové technologie, rychlého přenosu dat, nemalých bezpečnostních opatření, zázračných léků téměř na všechno. Vyspělé společnosti myslí na menšiny a lidi s nejrůznějšími handicapy. V porovnání s námi dospělými, mezi skupinu „slabších“ patří také děti. Jedním z velkých kroků jistě bylo ustavení Úmluvy o právech dítěte (1989), kde se praví, že „každé dítě má přirozené právo na život... Státy... zabezpečují v nejvyšší možné míře zachování života a rozvoje dítěte.“ (čl.6) My dospělí jsme úmluvu iniciovali, je tedy také naší povinností ji naplňovat, v našem případě chránit životy a zdraví dětí.

A přesto jen v roce 2001 v České republice zemřelo na následky úrazu 282 dětí, což je téměř 50% všech dětských úmrtí. Hm, jenom číslo?! Pro představu, na následky úrazu u nás tak každoročně zmizí celých deset školních tříd. Úrazy jsou tedy nejčastější příčinou dětských úmrtí. To je ale jen vrchol ledovce. Vedle toho totiž každý rok přibudou tisíce dětí s trvalými následky po úraze.

Co je to ale ten „úraz“? Pod slovem úraz si mnozí z nás představí zlomenou ruku, odřené koleno. Úraz je ale také komplikované poranění při dopravní nehodě, které se dítě účastní jako spolujezdec, chodec nebo cyklista. Úraz je také často osudové poranění hlavy a páteře při pádu – z nezajištěného okna, při jízdě na kole nebo na in-line bruslích. Úraz je také otrava či poleptání – i doma používáme jedy nebo žiraviny, které může dítě vypít například v domnění, že jde o balenou vodu. Úraz je také otrava léky či jedovatými rostlinami. Také vážná popálenina či opařenina. Také poranění elektrickým proudem. Také tonutí. Při zběžném pohledu kolem sebe si my dospělí neuvědomujeme, že prostředí může být pro děti nebezpečné. I věci a činnosti pro nás naprosto neškodné totiž mohou být pro děti osudné. Např. elektrická zásuvka, ředidlo v lahvi, která stojí na stole, přechod přes silnici. Dětem totiž chybí zkušenost, kterou my dospělí máme, menší děti ještě nejsou schopné správně analyzovat některé situace, uvědomit si možné nebezpečí.

Mnozí z nás si také pomyslí, že úraz se prostě stává,

ale zároveň si nepřipouští, že by se mohl stát právě jejich dítětem. To má ale háček: úraz nikdy není náhoda a bez úrazové prevence se může stát kdykoli a komukoli. Každému úrazu předchází konkrétní nebezpečná situace. Úraz dítěte znamená, že dospělý neudělal vše, co mohl, pro bezpečnost prostředí, v němž se dítě pohybuje. Úraz dítěte znamená, že dítě nevědělo, jak se chovat bezpečně, nebo se záměrně chovalo nebezpečně svému zdraví. Úraz je krátký okamžik, vteřina, která ale může změnit celý život.

Vysoká pórůrazová úmrtnost a velký počet dětí s těžkými doživotními následky byly impulsem k zamyšlení nad situací. U nás existuje mnoho organizací, které se starají o děti po úraze, pořádají se sbírky na lékařské přístroje, pomáhají dětem začlenit se zpět do běžného života. Ale neexistuje ještě jiná cesta? Není možné dětem pomoci ještě dřív, než se úraz stane, v mnoha případech můžeme bez nadsázky říct: dřív, než bude pozdě? Takové myšlenky byly impulsem k založení projektu **Dětství bez úrazů**, který vznikl v roce 1996. V uplynulých šesti letech vzniklo několik preventivních aktivit a pomůcek, které můžeme nabídnout všem, kteří mají zájem pomoci nám chránit děti před úrazy:

- Vzdělávací TV/video pořady pro děti – pořady, které děti učí rozeznat nebezpečné situace, chápat důsledky vlastního jednání, používat ochranné pomůcky a chovat se tak, aby k úrazu nedošlo.
- Výukové pomůcky a motivační odměny pro děti určené pro snadnou výuku ve školách, zájmových kroužcích, dětských oddílech i doma. Ke všem výukovým pomůckám patří také podrobně zpracovaná metodika.
- Každý rok pořádáme více než 100 Dětských dnů bez úrazů, a to ve spolupráci s domy dětí a mládeže a školami. Na dětských dnech jsou tématicky zaměřená stanoviště, na kterých se děti formou her učí chránit se před úrazy.
- Pořádáme i semináře, jejichž součástí je i výměna zkušeností s tím, jak aktivně pracovat s dětmi v oblasti prevence úrazů.

Z našich zkušeností vyplývá, že aktivní práce s dětmi je nejpříjemnější a zároveň nejúčinnější metodou prevence úrazů. Rádi uvítáme všechny zájemce o spolupráci na ochraně dětí před úrazy, rádi poskytneme informace i potřebný materiál a rádi také jakoukoli pomoc přijmeme.

Projekt *Dětství bez úrazů*, tel.: 296 515 216,
www.detstvibezurazu.cz, artemis@vol.cz

Dětství bez úrazů je neziskový projekt, který se zabývá prevencí dětských úrazů.

Svou činnost rozvíjí od roku 1996 a institucionální podobu dostal rokem 1998 založením obecně prospěšné společnosti **Podaná ruka**. Tato společnost vyvíjí aktivity na poli prevence aktivní (přímá práce s dětmi, učí se, jak se chránit před úrazy) i pasivní (jak zajistit bezpečné prostředí).

Potřebují děti svá práva?

A když už jim dospěli nějaká práva sestaví, zformulují a odhlasují na nejvyšších světových úrovních, dozvědí se vůbec děti, jaká práva mají a kde je mohou najít? Jak ukázal jeden z průzkumů, celých 25 procent českých dětí není schopno uvést ani jediné své právo. Horší situace je prý už jen v Ázerbajdžánu, Bulharsku, Gruzii a Tádžikistánu. Kdo za to může? Škola? Rodiče? Děti? Lidé, kteří se věnují dětem a mládeži ve volném čase? Odpovědnosti má jistě každý svůj díl. Ale kroky k nápravě téhle neutěšené situace tu jsou. Ba dokonce s potěšením konstatuji, že když dva dělají totéž (nebo skoro totéž) může to být ku prospěchu „věci“ (v tomto případě dětí). Nevěříte?

Řada projektů se (a myslím, že velmi zdařile) už v minulosti snažila, aby oslovila opravdu ty, kterým tato práva jsou určena, tedy děti. Jenže. Když jsem si představila např. 20 kusů (byť báječně zpracovaného) Slabikáře dětských práv na každé škole, přišlo mi to nějak málo. Tohle číslo mi připadá malé pro jednu jedinou třídu, natožpak pro celou školu. Vždyť s dětskými právy by se asi neměli seznamovat pouze učitelé občanské výchovy, ale i všichni jejich další kolegové. Snad by bylo řešením, aby takový Slabikář měl v ruce každý školák. Nicméně v době, kdy více či méně proniká do škol internet...

Kdyby byl předchozí text scénářem divadelní hry, pak by se v tuhle chvíli slušela připsat režijní poznámka: autorce to nedalo a začala hledat, jestli opravdu náhodou někde ta práva dětí na internetu nejsou dětem přístupně zpracovaná. A ejhle! Zdá se, že si stačí přát a pak už jen kliknout a číst:

„Vítáme vás na našich stránkách o dětských právech. Rádi bychom vám představili Slabikář

dětských práv a umožníme vám vyzkoušet si, kolik toho o svých právech víte. Také se tu dočtete co je to rasismus, šikana nebo týrání a zneužívání a jak je poznat a bránit se. A přestože jsou práva velice vážná věc, najeďte tu i hry a můžete si stáhnout obrázek na pozadí. Hlavní ale je, že se nás můžete zeptat, co vás o dětských právech zajímá...“

Zbývá dodat už jen adresa. Je jednoduchá a snadno zapamatovatelná: www.detskaprava.cz. Ano, Nadace naše dítě připravila pro kluky a děvčata po úspěšném uvedení Slabikáře dětských práv do škol také jeho internetovou podobu, kde maximálně využívá zkušeností, které za léta fungování získala při provozování Linky bezpečí. Stránky jsou přehledné a hezky graficky zpracované, rozdělené do úrovní – sekcí pro rodiče, děti, pedagogy. V části určené dětem je možné kliknout na Slabikář dětských práv, Děti a jejich práva, Zajímavosti a aktuality nebo na Hry, obrázky a šetřiče obrazovky. Je možné poslat e-mail s dotazem na dětská práva, rovněž je možné požádat o radu či pomoc. A pokud někdo potřebuje poradit rychle po telefonu, nechybí samozřejmě ani kontakt na Linku bezpečí.

Pokud mi přišlo, že mi na téhle stránce něco chybělo (více odkazů a kontaktů na ty, kteří mohou dětem ještě v některých speciálních situacích poradit či pomoci), pak jsem to našla na stránkách s poněkud těžce zapamatovatelným názvem:

<http://sppd.cesky-dialog.net/>. Možná, že si jej aspoň část zapamatujete, když vám prozradím, co ona zkratka sppd znamená. Je to totiž **Servis pro práva dítěte**.

A opravdu, nabídka odkazů je široká a dle mého názoru i velice přehledně roztríděná (Dětská

samospráva, Dítě v nouzi, Náhradní péče, Nadané dítě, Speciální péče, Menšiny, Uprchlíci, Osvojení, Negativní jevy, Poradny, Právo, Zájmová činnost, Informace, Dobrovolníci, Pomůcky). Jediné, co mi tu chybělo, bylo právě seznámení dětí s jejich právy nějakou hravější a zábavnější formou. A na závěr ještě něco, co by oběma stránkám opravdu slušelo: odkaz z jedné na druhou. Takže s potěšením konstatuji, že o svých právech se kluci a děvčata mohou dozvědět vše, co je zajímavé. Seznámení s dětskými právy hravou formou a možnost kladení dotazů najdou na www.detskaprava.cz

Spoustu užitečných odkazů pak mohou vyhledat na stránkách Servisu pro práva dítěte: <http://sppd.cesky-dialog.net/>. Takže dospěli už ten svůj díl práce udělali. Teď je na dětech, aby se se svými právy seznámily a v tom nejlepším smyslu slova je využívaly. A při tom „užívání“ by neměly zapomenout, že kromě práv mají lidé (i ti docela malí) taky nějaké povinnosti. pal

Jaxe máš, češtino?

Dětské internetové rádio Domino si na síti síti (www.radiodomino.cz) můžete pustit kdykoliv vás napadne a poslechnout si ankety, rozhovory či reportáže malých redaktorů. Navíc každý třetí čtvrtek v měsíci si můžete Domino naladit v rozhlase opravdovém. Začátek je v 19.15 hodin. Ve čtvrtek 21. listopadu 2002 na vlnách Českého rozhlasu 2 Praha v pořadu Rádio na polštář jste mohli slyšet například dětské zpravodaje, jak popisují webové stránky Rádía Domino (zdaleka na nich není pouze rádio), MUDr. Jana Cimického, který představil svou pohádkovou knížku, a první díl seriálu „Jaxe máš, češtino?“ Možná se divíte, proč seriál právě o češtině. „Zdálo se nám, že s nástupem elektronické pošty a mobilních telefonů začíná český jazyk trochu živořit.“ odpovídá Tomáš Černý, jeden z autorů seriálu. A dodává: „S otázkou Jaxe máš, češtino? jsme zaklepli na dveře Mgr. Lucie Hašové. Je osobou nad jiné povolanou. Ve své pracovní náplni má, mimo jiné, češtinu v podobě mluvené i psané, češtinu reklam, e-mailů a internetu. Prostě češtinu naší uspěchané doby počátku 3. tisíciletí, češtinu, které často chybí háčky i čárky, je všelijak zkomolená, a přesto se s ní (zatím) stále domluvíme.“ Při výpravě za Mgr. Lucii Hašovou do Ústavu pro jazyk český AV ČR, kde pracuje, nechyběl samozřejmě ani mikrofon Rádía Domino. „Čeština je jako studánka plná vody. Záleží na každém z nás, jestli z ní budeme nabírat plnými hrstmi a poznávat tak všechno, co nám může nabídnout,“ říká v úvodním rozhovoru Mgr. Lucie Hašová. Více se dozvíte v dalších pokračováních pořadu Rádio na polštář anebo ze stránek www.radiodomino.cz po kliknutí na odkaz Malé (ale naše) noviny. DTA

Ledová Praha

Sdružení Pionýr pořádá v období pololetních prázdnin (tentokrát 31. 1. - 2. 2003) řadu akcí. Do povědomí veřejnosti pronikl například benefiční koncert Děti dětem, republikové finále Dětské porty a další kulturní přehlídky. Příležitostí na nich dostanou děti, které vynikají v některé z uměleckých oblastí kulturního programu činnosti Pionýrského Sedmikvítku. A co děti, které nepatří ke špičce ve svém oboru. Co můžeme nabídnout jim? Právě těm je určena Ledová Praha. Akce, která se v roce 2003 uskuteční již potřetí, dává příležitost dětským kolektivům či rodičům s dětmi podívat se na zajímavá místa Prahy. Mohou navštívit řadu muzeí a kulturních památek za zvýhodněných podmínek či zcela zdarma. Pro rok 2003 jsou to například: Národní muzeum, Pražský hrad, Muzeum hraček ve Starém purkrabství, Národní technické muzeum, Židovské muzeum, Botanická zahrada UK, Muzeum Policie ČR, Muzeum voskových figurín a další. Jednotné vstupenky mohou zájemci zdarma získat týden před akcí na Ústředí Pionýra. Na základě této vstupenky mají zvýhodněný vstup do výše uvedených institucí. Jejich přesný výčet je na vstupence uveden. Pro předem přihlášené ucelené kolektivy dětí z celé republiky (např. Dětské domovy, ZŠ, občanská sdružení) zajišťujeme ubytování, stravování a možnost využít zdarma pražskou hromadnou dopravu. O tuto akci je každoročně mezi veřejností velký zájem.

Například letos této možnosti využilo přibližně 4 600 účastníků. I přesto, že se řada spolupracujících institucí musela vypořádat s povodněmi, byly ochotné se s námi na této akci podílet a tak předpokládáme, že tentokrát bude počet účastníků ještě vyšší. Záštitu nad touto akcí převzala JUDr. Petra Buzková, ministryně školství, mládeže a tělovýchovy.

Další informace můžete získat na adrese: <http://www.ledovapraha.zde.cz/>, www.pionyr.cz, kde najdete i aktuální seznam spolupracujících institucí. tom, Irena Černá, Pionýr

Dobrovolnik.cz

Nové služby na staré adrese

Burzu dobrovolnických nabídek a příležitostí, on-line poradnu, přehled novinek z oblasti dobrovolnictví, to vše najdou uživatelé z řad neziskových organizací, dobrovolníků a další zájemci o dobrovolnictví na stránkách internetového serveru Dobrovolnik.cz. Na stránkách Dobrovolníka je možno zdarma inzerovat vlastní akce, nabídku či poptávku dobrovolnických míst, zadávat dotazy týkající se dobrovolnického managementu či se jen dozvědět novinky z dobrovolnického sektoru. Informační servis se týká nových zajímavých projektů v ČR i zahraničí, dobrovolnické legislativy, zkušeností z dobrovolnických projektů atd. Anglická verze Volunteer.cz nabízí možnost publikovat oznámení o akcích, inzeráty a tiskové zprávy organizací pro zahraniční dobrovolníky. Tato služba může rozšířit činnost dobrovolnických organizací o mezinárodní rozměr. Stejně tak je tu Volunteer pro všechny, kdo se chtějí podílet o své zážitky, názory, doporučení v anglickém jazyce. Projekt Dobrovolnik.cz byl původně založen jako informační portál k Mezinárodnímu roku dobrovolníků 2001 a přinášel po celý rok zprávy o dobrovolnictví. Díky grantu Nadace rozvoje občanské společnosti však může fungovat dál a přinášet především servis pro všechny, kdo s dobrovolnictvím přicházejí nebo chtějí přicházet do styku.

Vojtěch Tutr
Hestia – Národní dobrovolnické centrum
Na Poříčí 12, 115 30, Praha 1
tel: (+ 420) 224872075, tel/fax: (+ 420) 224872076
email: vtutr@hestia.cz,
www.hestia.cz, www.dobrovolnik.cz, www.volunteer.cz

A máme jisto! S Generali...

Již potřetí, tentokrát na rok 2003, uzavřela Česká rada dětí a mládeže smlouvu s Generali Pojišťovnou a.s. Jedná se o úrazové pojištění nejen všech členských sdružení ČRD (tzn. asi 177 000 pojištěnců), ale i sdružení, která patří do Kruhu sdružení dětí a mládeže nebo Seskupení dětí a mládeže. Celkem přes 215 tisíc „duší“. Podmínku „zastřešenosti“ k tomu, aby pojistné hradilo MŠMT, stanovuje vlastní metodika ministerstva. Pro všechna tato sdružení zajišťuje smlouva stejné – a řekněme stejně výhodné – podmínky. Jediný problém, který s sebou hrazení pojistného z dotačních prostředků MŠMT pro sdružení prostřednictvím takové smlouvy přináší, je nemožnost uzavřít ji na delší období, než jeden rok – a tedy povinnost vyhlášovat pro každý rok novou veřejnou soutěž. Podle Jiřího Zajíce, ředitele ČRD, vyšla i letos z výběrového řízení jako jasný vítěz pojišťovna Generali – přes to, že bylo oproti loňskému silněji obsazené (kromě Generali pět dalších předních pojišťoven u nás) a výběrová komise byla rozšířena o několik dalších nezávislých zástupců. Zájemci si mohou na internetových stránkách www.crdm.cz najít k tomu podrobnosti.

Ve srovnání s letoškem se smlouva prakticky nezměnila. Generali je se spoluprací velmi spokojena a dotazníková akce, kterou se ČRD před výběrovým řízením na pojišťovací ústav pro rok 2003 obrátila na všechna sdružení pojištěná skrze smlouvu s Generali na rok 2002, rovněž přinesla potvrzení spokojenosti z jejich strany. Jediná drobnější výhrada byla k formuláři hlášení pojistné události, který bude bez problémů pro rok 2003 upraven. Tomu také odpovídala

celková atmosféra v salonku Generali.

„Na konci roku si říkáme, co jsme zvládli v tom roce uplynulém, a s odvahou se pouštíme do roku příštího. To bude vlastně také dnes, kdy by mělo dojít k podpisu smlouvy na úrazové pojištění.“ Takto zahájil oficiálně setkání obou smluvních stran ing. Petr Hájek, prokurista Generali, který má úrazovou pojistku osobně na starosti. *„Věřím, že jsme ten objem pojištěnců zvládli, a že můžeme říci, že ta spolupráce je pro obě dvě strany, nebo minimálně tedy z naší strany, určitě podnětná,“* uvedl Hájek. Předsedkyně ČRD Ing. Jana Vohralíková zareagovala v podobném duchu: *„I my můžeme říci: děkujeme za spolupráci, protože je oboustranně přínosná – vy jste říkal, že určitě pro vás, tak já musím říci, že určitě pro nás, a směle vykročíme do nového roku.“*

Načež, jak je pro ni ostatně typické, dokázala svůj krátký vstupní příspěvek spojit s čímsi „přesahným“ – tentokrát se začínajícím adventem. A nakonec generální ředitel pojišťovny Ing. Jaroslav Mlynář, CSc. docela upřímně vyznal, že na toto setkání se těšil hlavně proto, protože celé týdny musí řešit problémy, potíže a komplikace, zatímco tady ho nic takového nečeká. Fakt je, že na skoro dvacetiminutový rozhovor s partnerem v Zürichu, který zjevně patřil k těm komplikovaným, si odskočil hned po startu setkání.

Jak dosvědčují fotografie, smlouva byla skutečně slavnostně podepsána. Kromě toho se ovšem rozvíjela zajímavá debata o možných důsledcích našeho vstupu do EU pro působení Generali na jedné a situaci v neziskovém sektoru na

druhé straně. Pro Generali, jako jednu z nejsilnějších evropských skupin pojišťovacích ústavů, není samozřejmě „evropský styl“ žádnou novinkou (proto ostatně je v podpoře práce s dětmi a mládeží u nás docela takovou bílou vránou). Přesto se i reprezentanti jejich české pobočky těší na to, že po našem připojení k EU přece jenom budou mít uzavřené smlouvy větší váhu a jejich nedodržování velmi rychle citelné následky pro toho, kdo neumí držet slovo. Na to se nepochybně těšíme společně s nimi. Bez toho, že by se dalo na slovo druhého spolehnout mezi námi, kteří se snažíme pomáhat dětem a mladým lidem, bychom dávno neměli šanci. Co dodat? Skákejte, běhejte a dovádějte – co jen hrdlo ráčí, jen buďte trochu opatrní, až budete skákat do nového roku. Hodně štěstí!

-oko+edy-

Generali Pojišťovna a.s.

Generální ředitelství
Bělehradská 132, 120 84 Praha 2
Telefon 221091 000
Telefax 221091 300
Bezplatná infolinka: 800 150 155
E-mail: servis@generali.cz
Internet: www.generali.cz

ARCHA

Zpravodaj ČRD o výchově a využití volného času dětí a mládeže

Registrace Ministerstvem kultury: MK ČR 8135
Tematická skupina 13A/A8, ISSN 1212 - 5016
Podávání novinových zásilek povoleno Českou poštou, s.p., odštěpný závod Přeprava, č.j. 1259/99 ze dne 29. 3. 1999
Redakce: Mgr. Jiří Zajíc, Michala Rocmanová ak. mal., Jakub Kořínek

Adresa redakce:

Česká rada dětí a mládeže
Senovážné náměstí 977/24, 116 47 Praha 1
tel: 234 621 379, fax: 234 621 541
e-mail: archa@adam.cz
IČO: 68379439

Sazba a lito P. Komárek LOTOS a.p.s.
Tiskne TG TISK s.r.o. Lanškroun
Fotografie z archivů členských sdružení ČRD
Příspěvky přijímáme nejlépe ve WORD 7.0
Vychází 10x za rok

Přípraveni na Jamboree

Ve dnech 14. – 17. listopadu 2002 se v Praze konalo poslední přípravné setkání české výpravy na 20. Mezinárodní skautské jamboree v Thajsku.

15. 11. nás přijal v Černínském paláci ministr zahraničních věcí Cyril Svoboda. Předvedli

jsme mu program, kterým budeme na jamboree reprezentovat naši zemi. Prohlédli jsme si také palác a byt Jana Masaryka. Druhý den mezi nás zavítal místostarosta Junáka br. Jiří Navrátil s přednáškou o správném chování a o tom, jak reprezentovat Junák. Celý víkend jsme dopilovávali program a organizační záležitosti. Všichni se již moc těšíme na 28. prosince, v ten den totiž naše výprava odlétá do Thajska.

Jitka Trávníčková – Kytka, foto Miloslav Žán – Sunar

Jistota s Generali

Již potřetí, tentokrát na rok 2003, uzavřela Česká rada dětí a mládeže smlouvu s Generali Pojišťovnou a.s. Jedná se o úrazové pojištění nejen všech členských sdružení ČRD (tzn. asi 177 000 pojištěnců), ale i sdružení, která patří do Kruhu sdružení dětí a mládeže nebo Seskupení dětí a mládeže.

Celkem je to přes 215 tisíc „duší“. Smlouva byla slavnostně podepsána v salonku Generali. *Reportáž o přátelské atmosféře a průběhu setkání vám přinášíme na straně 15.*

Mikulášský seminář

Už jste někdy viděli stovky mladých lidí, kteří by dobrovolně trávili svůj volný čas na přednáškách? Kupodivu každoročně se tak sjíždějí 18-26letí skauti a skautky – absolventi kurzů Fons a další zájemci na

Mikulášský seminář, aby se zamysleli nad některým z témat, která „nás pálí“ – jednou na téma Duchovní dimenze, jindy na téma Občanství, Ochrana přírody, Vlastenectví... V prosinci 2002 to bylo na téma Služba. Po práci a vstřebání vědomostí přichází vždy na řadu i zábava – v podobě countrybálu. *Podrobnosti se dočtete na str. 9 pod názvem Služba jako životní výzva.*

Strašidla 2003

Večerní orientační závod – jubilejní XX. ročník Prahou plnou strašidel se koná 18. ledna 2003 odpoledne. Závodí tříčlenné skupiny soutěžících ve třech věkových kategoriích od 7 do 16 let, společně holky i kluci. Nejprve ze šifer zjistí, kde navštívit strašidla, a pak mají získat v limitu 120 minut důkazní listky. Předběžné přihlášky s počtem hlídek

přijímáme do 10. ledna 2003, ale pozor, v případě příliš velkého zájmu můžeme uzavřít příjem přihlášek již mnohem dříve! *Podrobnosti a přihlášku najdete na internetových stránkách – <http://strasidla.skauting.cz>, Junák, středisko Arcus, Krkonošská 13, 120 00 Praha 2, strasidla@email.cz, tel.: 603 446 446, Martin Suchopár-IQ.*

Ledová Praha

Sdružení Pionýr pořádá v období pololetních prázdnin (tentokrát 31. 1. – 2. 2. 2003) řadu akcí. Ledová Praha, která se v roce 2003 uskuteční již potřetí, dává dětským kolektivům či rodičům s dětmi příležitost podívat se na zajímavá místa Prahy. Mohou navštívit řadu muzeí a kulturních památek za zvýhodněných podmínek či zcela zdarma.

O tuto akci je každoročně mezi veřejností velký zájem. Například v roce 2002 této možnosti využilo přibližně 4 600 účastníků. *Chcete-li se dozvědět více o této lákavé nabídce na pololetní prázdniny, čtete na straně 14.*

